

ingediend op **1308** (2021-2022) – Nr. 3
24 januari 2023 (2022-2023)

Verslag

namens de Commissie voor Economie,
Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door Tom Ongena

over de conceptnota voor nieuwe regelgeving

van Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem,
Loes Vandromme en Stijn De Roo

over interregionale arbeidsmobiliteit

Documenten in het dossier:

- 1308** (2021-2022) – Nr. 1: Conceptnota voor nieuwe regelgeving
- Nr. 2: Verslag van de hoorzitting

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: Robrecht Bothuyne.

Vaste leden:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Rita Moors, Axel Ronse;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Els Sterckx;
Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem;
Tom Ongena, Maurits Vande Reyde;
Meyrem Almaci, Imade Annouri;
Caroline Gennez.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;
Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Wim Verheyden;
Stijn De Roo, Loes Vandromme;
Steven Coenegrachts, Bart Van Hulle;
Johan Danen, Björn Rzoska;
Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

1. Toelichting	4
1.1. Probleemschets	4
1.2. Te ondernemen acties	4
2. Hoorzitting	6
Gebruikte afkortingen	7

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie behandelde op 27 oktober 2022 de conceptnota voor nieuwe regelgeving van Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem, Loes Vandromme en Stijn De Roo over interregionale arbeidsmobiliteit.

Over deze conceptnota werd op 8 december 2022 een hoorzitting georganiseerd. Daarover wordt verslag uitgebracht in *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1308/2.

1. Toelichting

1.1. Probleemschets

Robrecht Bothuyne, eerste indiener, licht de conceptnota toe. Vlaanderen kampt met een groot structureel tekort aan arbeidskrachten en de huidige energiecrisis zal daar geen verbetering in brengen.

Wallonië en Brussel hebben een grotere potentiële arbeidsreserve dan Vlaanderen. Maar toch lijken mensen die van duizenden kilometer verder komen gemakkelijker de weg te vinden naar de Vlaamse arbeidsmarkt. Uit cijfers over de pendelstromen, die ook in de conceptnota zijn opgenomen, blijkt wel dat meer en meer Brusselaars de weg naar Vlaanderen vinden. De mobiliteit vanuit Wallonië blijft beperkt. Tegelijk blijkt uit de cijfers dat er in Vlaanderen de komende tien jaar een grote vraag naar arbeidskrachten zal blijven. De vervanging van 50-plussers zal vacatures blijven genereren.

De conceptnota gaat over arbeidsmobiliteit in ruime zin. Het gaat niet enkel over het aantrekken van mensen om vacatures in te vullen maar ook over hoe ze kunnen worden aangemoedigd om te verhuizen om dichterbij hun werkplek te wonen en over hoe die mobiliteit kan worden gefaciliteerd.

Het lid gaat in op de obstakels voor geografische arbeidsmobiliteit. Er zijn culturele redenen, waaronder de taal. De huisvesting en de kosten om te verhuizen zijn ook een belangrijke drempel. Dat is ook een reden waarom er in het Vlaamse Gewest zelf relatief weinig wordt verhuisd om elders te gaan werken. Het is duur om een huis te verkopen en een nieuw huis aan te schaffen. De registratierechten werden al verlaagd maar daarin kan nog verder worden gegaan. In de conceptnota staat het voorstel om die naar nul terug te brengen. Voor wie niet wil verhuizen, kan de pendeltijd een obstakel zijn.

Als het gaat over het begeleiden van werkzoekenden naar vacatures, is er de notie passende dienstbetrekking. In de conceptnota wordt voorgesteld om het debat daarover opnieuw ten gronde te voeren. De definitie van wat een passende dienstbetrekking is, werd in 2012 verruimd van 25 kilometer naar 60 kilometer, ongeacht de pendeltijd. Uit een eerdere evaluatie bleek al dat daar door de VDAB-bemiddelaars en de RVA niet altijd even consequent mee werd omgegaan. Misschien is een nieuwe evaluatie op zijn plaats.

Significant is de rol van de werkloosheidsuitkering. Uit Duits onderzoek blijkt onder meer dat genereuze uitkeringen de bereidheid om zich te verplaatsen, verminderen. Ook wat dat betreft kan volgens Robrecht Bothuyne actie worden ondernomen om die bereidheid te verhogen.

1.2. Te ondernemen acties

Er zijn al acties ondernomen. Zo is er de Vlaamse jobbonus en de al genoemde verlaging van de registratierechten. Verder is er het actieplan Vijf voor Taal, maar daarmee worden weinig inwoners van de andere gewesten bereikt.

Inzake arbeidsbemiddeling zijn er nog stappen te zetten. Vroeger waren er meer gemengde teams van Forem, Actiris en VDAB die gezamenlijk bemiddelden naar vacatures. Die lijken nu te zijn afgebouwd. In Kortrijk is er één VDAB-medewerker die voor heel Zuid-West-Vlaanderen de regionale arbeidsmobiliteit opvolgt.

Er zijn ook goede voorbeelden, bijvoorbeeld het initiatief Aviato voor de luchtvaart-sector. Dergelijke initiatieven zouden ook voor andere sectoren kunnen worden genomen.

In deze commissie ging het al vaker over een warm welkom voor buitenlands talent. In samenwerking met Voka worden in de provincies huizen voor internationaal talent ingericht. Waarom zouden diezelfde initiatieven niet openstaan voor het verwelkomen van Waalse en Brusselse werknemers en hen niet alleen begeleiden naar werk maar ook helpen bij het verhuizen en het zoeken naar scholen en kinderopvang?

Investeren in mobiliteit om de pendeltijd te reduceren

Voor de voorstellen om te investeren in mobiliteit om de pendeltijd te reduceren verwijst Robrecht Bothuyne naar de conceptnota. Aan de taalgrens blijken er problemen om het openbaar vervoer vlot te laten aansluiten. Op federaal niveau kan het mobiliteitsbudget nog worden verruimd.

Warm welkom

Er is al verwezen naar de initiatieven voor een warm welkom voor buitenlands talent. In de conceptnota staan nog andere voorstellen, zoals het beter benutten van de mogelijkheid om interregionale Erasmuservaring op te doen, het organiseren van kijkstages bij Vlaamse werkgevers en het opzetten van mentorprogramma's om Waalse en Brusselse werkzoekenden te helpen integreren.

Financiële belemmeringen voor relocatie

Uit onderzoek blijkt dat de kosten verbonden aan het verhuizen een belemmering zijn voor het invullen van vacatures. In de conceptnota wordt verwezen naar initiatieven in Duitsland en Australië, waarbij de overheid onder bepaalde voorwaarden de verhuiskosten ten laste neemt.

Het fiscaal beleid kan het verkopen van een woning en het aankopen van een nieuwe woning om elders te gaan werken, ondersteunen.

Duidelijke rol voor de arbeidsbemiddelaar

Er kunnen nog stappen worden gezet om de bemiddelaars van Forem, Actiris en VDAB dichter bij elkaar te brengen, ook letterlijk. De bemiddelaars hebben een cruciale rol in de kwaliteitsvolle jobmatching en het geven van een warm welkom.

De bemiddelaars moeten op de hoogte zijn van de verschillende mogelijkheden en van elkaar weten welke acties worden ondernomen. Vandaag is er bijvoorbeeld geen feedback wanneer vacatures worden doorgestuurd naar de andere diensten.

Conclusie

Robrecht Bothuyne besluit dat er alleen maar voordelen zijn aan interregionale arbeidsmobiliteit. Er kunnen verschillende maatregelen worden genomen om die aan te moedigen.

De interregionale arbeidsmobiliteit kwam al vaker ter sprake in deze commissie. Het debat werd echter nog niet gevoerd met Forem, Actiris en VDAB zelf. Daarom stellen de indieners voor een hoorzitting te organiseren met de drie regionale arbeidsbemiddelingsdiensten en andere stakeholders. De bestaande samenwerkingsakkoorden en de onderhandelingen over nieuwe overeenkomsten kunnen daarbij aan bod komen.

2. Hoorzitting

Op 8 december 2022 werd over deze conceptnota een hoorzitting georganiseerd met vertegenwoordigers van Forem, Actiris, VDAB, Voka, ACV en de POM West-Vlaanderen. Daarover wordt verslag uitgebracht in *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1308/2.

Robrecht BOTHUYNE,
voorzitter

Tom ONGENA,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

Actiris	regionale arbeidsbemiddelingsdienst van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest
ACV	Algemeen Christelijk Vakverbond
Forem	Service Public Wallon de l'Emploi et de la Formation Professionnelle
POM	provinciale ontwikkelingsmaatschappij
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
Voka	Vlaams netwerk van ondernemingen